

การฝึกอาชีพเสริม

หลักสูตร การผลิตข้าวตามมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP (Rice Production under the Sustainable Rice Platform Standards)

รหัสหลักสูตร 0930016260109

สาขาอาชีพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ

ระดับหลักสูตร ระดับพื้นฐาน (Fundamental)

กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ผู้อนุมัติหลักสูตร	นางสาวบุปผา เรืองสุด อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	
วันที่อนุมัติ ๒ ๖ ต.ค. ๒๕๖๙	จำนวน...6...แผ่น	ปรับปรุงครั้งที่ ...../.....

การฝึกอาชีพเสริม
หลักสูตร การผลิตข้าวตามมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP
(Rice Production under the Sustainable Rice Platform Standards)
รหัสหลักสูตร 0930016260109
สาขาอาชีพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ
ระดับหลักสูตร ระดับพื้นฐาน (Fundamental)
กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติที่ดีต่อการผลิตข้าวตามมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP โดยสามารถ

1.1 อธิบายมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP ได้

1.2 วางแผนและออกแบบระบบการผลิตข้าวตามแนวคิด SRP ได้

1.3 วิเคราะห์ดิน วางแผนปฏิทินการผลิต คำนวณต้นทุน และบันทึกข้อมูลแปลงนาได้อย่างเป็นระบบ

1.4 จัดทำแผนการผลิตข้าวตามมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP ได้

2. ระยะเวลาการฝึก

ผู้รับการฝึกจะได้รับการฝึกทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ โดยหน่วยงานสังกัดกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาการฝึก จำนวน 30 ชั่วโมง

3. คุณสมบัติผู้รับการฝึก

3.1 มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

3.2 เป็นเกษตรกรผู้ปลูกข้าว หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในภาคเกษตรกรรม

3.3 สามารถใช้งานสมาร์ทโฟนหรือเครื่องมือดิจิทัลขั้นพื้นฐานได้

3.4 มีสภาพร่างกายที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกและสามารถเข้ารับการฝึกได้ตลอดหลักสูตร

4. คุณสมบัติวิทยากร

4.1 เป็นผู้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในสาขาที่เกี่ยวข้อง

4.2 ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรด้านเทคนิคการสอนงานหรือมีประสบการณ์ด้านการสอน

4.3 เป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาให้ขึ้นทะเบียนรายชื่อวิทยากรของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

5. วุฒิบัตร

ชื่อเต็ม : วุฒิบัตรพัฒนาฝีมือแรงงาน หลักสูตร การผลิตข้าวตามมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP

ชื่อย่อ : วพร. การผลิตข้าวตามมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP

ผู้รับการฝึกต้องมีระยะเวลาการฝึกอบรมตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และผ่านการประเมินผลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรวมกันตามเกณฑ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 จึงจะถือว่าผ่านการฝึก และได้รับวุฒิบัตรจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

6. หัวข้อวิชา

รหัสวิชา	หัวข้อวิชา	ชั่วโมง	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
0932630201	ที่มาของข้าวยั่งยืน	1	2
0932630301	การเลือกพื้นที่เพาะปลูกกับพันธุ์ข้าว	2	4
0932630302	การจัดการน้ำและปุ๋ย	1	2
0932630303	การจัดการโรค แมลงและการใช้สารเคมี	2	4
0932630304	การเก็บเกี่ยว การลดความสูญเสีย และการจัดการฟาง	2	4
0932630305	การบันทึกต้นทุนและการจัดทำแผนปรับปรุงแปลงนา	1	2
0932639901	การวัดและประเมินผล	1	2
รวม		10	20
		30	

หมายเหตุ : หัวข้อวิชาจะกำหนดเป็นรายโมดูล โดยสามารถเลือกฝึกอบรมให้เหมาะสมตามฤดูของการทำนาข้าว

7. เนื้อหาวิชา

0932630201 ที่มาของข้าวยั่งยืน (1 : 2)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับข้าวยั่งยืน

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับความหมายและประโยชน์ของการทำนาข้าวอย่างยั่งยืน แนวคิดพื้นฐานของมาตรฐานการปลูกข้าวที่ยั่งยืน (SRP) การจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ครอบคลุมช่วงเวลากิจกรรมหลัก ได้แก่ การเตรียมดิน การปลูก การใส่ปุ๋ยและการจัดการน้ำ การสำรวจศัตรูพืช และการเก็บเกี่ยว การวางแผนแรงงานและบริการทางการเกษตร เช่น รถไถ รถเกี่ยว ให้สอดคล้องกับปฏิทินการผลิต

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกของตนเองลงในแบบฟอร์มอย่างง่าย

0932630301 การเลือกพื้นที่เพาะปลูกกับพันธุ์ข้าว (2 : 4)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเลือกพื้นที่เพาะปลูกให้เหมาะสมกับพันธุ์ข้าว

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมดินและการปรับระดับพื้นที่นาให้สม่ำเสมอ การเก็บตัวอย่างดินเพื่อส่งตรวจวิเคราะห์ธาตุอาหารและความเค็มของดิน หลักการเลือกพันธุ์ข้าวให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แหล่งน้ำ และความต้องการของตลาด การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดีจากแหล่งที่เชื่อถือได้ และหลักการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการเก็บตัวอย่างดินจริงจากแปลงนา ทดสอบความงอกของเมล็ดพันธุ์อย่างง่าย และการเปรียบเทียบเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีกับเมล็ดพันธุ์ที่ไม่ผ่านเกณฑ์

0932630302 การจัดการน้ำและปุ๋ย (1 : 2)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการน้ำและปุ๋ย

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการน้ำในแปลงนาตามสภาพพื้นที่ ทั้งนาน้ำฝนและนาในเขตชลประทาน การเลือกช่วงเวลาปลูกที่เหมาะสมและการทำคันนาให้แข็งแรงเพื่อกักเก็บน้ำ หลักการทำนาแบบเปียกสลับแห้ง (แกล้งข้าว) การสังเกตระดับน้ำด้วยท่อดูน้ำอย่างง่าย และประโยชน์ในการประหยัดน้ำ ลดค่าสูบน้ำ และลดก๊าซเรือนกระจก การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินแทนการใส่ปุ๋ยตามความเคยชิน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีอย่างเหมาะสม และการเลือกซื้อปุ๋ยที่ขึ้นทะเบียน

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการติดตั้งท่อดูระดับน้ำในแปลงนา การอ่านผลวิเคราะห์ดินอย่างง่าย และคำนวณปริมาณปุ๋ยที่ต้องใช้จริงในแปลงด้วยตารางคำนวณสำเร็จรูป การเปรียบเทียบต้นทุนค่าปุ๋ยแบบเดิมกับแบบใส่ตามค่าวิเคราะห์ดินจากแปลงจริง

0932630303 การจัดการโรค แมลงและการใช้สารเคมี (2 : 4)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการโรค แมลง และการใช้สารเคมีอย่างปลอดภัย

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจแปลงนา การจำแนกโรคข้าว แมลงศัตรูข้าว และศัตรูธรรมชาติ หลักการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) โดยเน้นการป้องกัน เช่น ใช้พันธุ์ต้านทาน ใส่ปุ๋ยไนโตรเจนไม่มากเกินไป อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ และใช้สารเคมีเป็นทางเลือกสุดท้าย การเลือกซื้อสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง การอ่านฉลาก การใช้ตามอัตราที่กำหนด และการหยุดพ่นก่อนเก็บเกี่ยวตามระยะเวลาที่ระบุบนฉลาก การใช้ชุดอุปกรณ์ป้องกันตนเอง (PPE) ข้อห้ามสำหรับผู้ฉีดพ่นสารเคมี การจัดเก็บสารเคมีให้พ้นมือเด็ก และการกำจัดภาชนะบรรจุอย่างถูกวิธี

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจแปลงนา การจำแนกแมลงศัตรูข้าวและศัตรูธรรมชาติ การสวมใส่ชุดอุปกรณ์ป้องกันตนเอง (PPE) วิเคราะห์กรณีศึกษา “พ่นหรือไม่พ่น” ฝึกตัดสินใจจากระดับความเสียหายที่สำรวจพบ การล้างภาชนะบรรจุสารเคมี 3 ครั้ง และการทำลายภาชนะก่อนฝังกลบอย่างถูกวิธี

0932630304 การเก็บเกี่ยว การลดความสูญเสีย และการจัดการฟาง (2 : 4)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการเก็บเกี่ยว การลดความสูญเสีย และการจัดการฟางโดยไม่เผา

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับการสังเกตระยะข้าวพร้อมเก็บเกี่ยว การเตรียมและตรวจสอบความสะอาดของอุปกรณ์เก็บเกี่ยว การประสานงานรถเกี่ยวข้าว การลดความชื้นข้าวเปลือก การตากข้าวอย่างถูกวิธี และการเก็บรักษาข้าวเปลือกให้ปลอดภัยจากความชื้น แมลง และสัตว์ศัตรู ทางเลือกการจัดการฟางและตอซังโดยไม่เผา เช่น การไถกลบและหมักย่อยสลาย การอัดฟางก้อนขาย การใช้เลี้ยงสัตว์หรือคลุมดิน พร้อมเปรียบเทียบรายได้และประโยชน์ต่อดิน

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการสังเกตลักษณะรวงข้าวพร้อมเก็บเกี่ยว การวัดความชื้นข้าวเปลือกและการตากข้าว การทำน้ำหมักจุลินทรีย์ย่อยสลายฟางและตอซัง

0932630305 การบันทึกต้นทุนและการจัดทำแผนปรับปรุงแปลงนา (1 : 2)

วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อให้ผู้รับการฝึกมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการบันทึกต้นทุนและการจัดทำแผนปรับปรุงแปลงนาของตนเอง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการจดบันทึกข้อมูลการผลิต ได้แก่ ขนาดพื้นที่ เมล็ดพันธุ์ ต้นทุนการผลิต การใส่ปุ๋ย การใช้สารเคมี ปริมาณผลผลิต และราคาขาย การใช้สมุดบันทึกต้นทุนอย่างง่ายที่ออกแบบสำหรับเกษตรกร และการคำนวณกำไร–ขาดทุนเบื้องต้นต่อไร่ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์จุดที่ต้นทุนสูงและโอกาสในการปรับปรุง การจัดทำแผนปรับปรุงแปลงนาของตนเองสำหรับฤดูกาลถัดไป

ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการกรอกสมุดบันทึกต้นทุนจากข้อมูลจริง พร้อมคำนวณต้นทุนต่อไร่และกำไรเบื้องต้น และการจัดทำ “แผนแปลงนาของฉัน”

0932639901 การวัดและประเมินผล (1 : 2)

ประเมินความรู้ ความสามารถของผู้รับการฝึก โดยการทดสอบภาคทฤษฎีและประเมินภาคปฏิบัติตามเกณฑ์ข้อกำหนดมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP ทั้ง 8 หมวด 41 ตัวชี้วัด

8. ทักษะที่ได้รับ

ผู้รับการฝึกมีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP การวางแผนและออกแบบระบบการผลิตข้าว การวิเคราะห์ดิน การวางแผนปฏิทินการผลิต การคำนวณต้นทุน การบันทึกข้อมูลแปลงนาได้อย่างเป็นระบบ และการจัดทำแผนการผลิตข้าวตามมาตรฐานการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน SRP

ผู้จัดทำหลักสูตร

1. รศ.ดร.ภูมิสิทธิ์ มหาสุวีระชัย	อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. นายนที ราชฉวาง	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรและเทคโนโลยีการฝึก กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
3. นายดุสิต คชรินทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาผู้ฝึก กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
4. นางสาวดาราทัด ลิมปัชโยพาส	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานชำนาญการ กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก
5. จ.อ. ศิวัฒน์ดล ใจสิน	นักวิชาการพัฒนาฝีมือแรงงานปฏิบัติการ กองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

ลงนาม.....ผู้เสนอหลักสูตร
(นายจิตรพงศ์ พุ่มสอาด)
ผู้อำนวยการกองพัฒนาผู้ฝึกและเทคโนโลยีการฝึก

ลงนาม.....ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(นายสมชาติ สุภารี)
รองอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

ลงนาม.....ผู้อนุมัติหลักสูตร
(นางสาวบุปผา เรืองสุด)
อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน